

Erik Lindgren

Kronobrevbärings- poststationer i Jämtlands län

Copyright: Erik Lindgren

Posthistorisk skrift 399

Förord

Det har blivit ett långt vakuum i min produktion av posthistoriska skrifter. Huvudorsaken är att jag på grund av påstådd platsbrist vid posten i Växjö på hösten 1995 måste avhända mig det arkiv som jag hade arbetat med sedan jag avslutade arbetet med minnesboken till Postens 350-års-jubileum.

Efter den senaste ombyggnaden av Postmuseum finns det arkivet numera där. Med museets välvilja har jag kunnat låna hem material ur detta. Utan att vilja favorisera något område har jag valt att arbeta med områden i mellersta delarna av vårt land, omedveten om någon annan gör motsvarande arbete. Det kan ju finnas andra fånar än jag som ägnar sin fritid åt postforskning, men jag känner inte till några. Jag får därför ta risken att det kan bli onödigt dubbelarbete.

För att kunna undvika detta skulle jag önska att det fanns någon form av samordning forskare emellan. Kunde inte vårt filatelistförbund ta emot uppgifter från varje forskare om vad de sysslar med från tid till annan och hålla sådana uppgifter tillgängliga för alla som visar intresse för denna information?

I väntan på att något skall hända i den riktningen gör jag som hittills, plockar fram en och annan episod från varje ort inom ett utvalt område på grundval av uppgifter som jag kan finna i arkivet. Det är alltså inte fråga om några sammanhängande berättelser.

Den knapphändighet som präglar mina anteckningar, hoppas jag kan uppvägas av att jag ibland antecknar diarie- eller arkivnummer i den löpande texten. Intresserade läsare kan med de uppgifterna möjligen underlätta för tjänstemän vid Riksarkivet att vid föränmält besök på Riksarkivet ta fram originalen till de handlingar och mera till som jag haft möjlighet att läsa under studier i postens centralarkiv, där materialet förvarades tidigare.

Vid kontakt med Riksarkivets personal bör forskare meddela att de arkivnummer som jag lämnar med littera **Tfk** resp **1 b** förvaras i postens material under huvudgruppen driftbyrån och de med littera **Kib** under huvudgruppen personalbyrån.

Alla rent postala uppgifter i mina skrifter är hämtade ur avskrifter från den del av de handlingar i Postens centralarkiv, varav det fanns kopior i Växjö till och med september 1995. Originalen till det materialet finns i den avdelning av Riksarkivet som ligger i Arninge strax norr om Stockholm,

Vissa fakta har jag funnit i Svenska Järnvägsclubbens "*Järnvägsdata*" (ISBN 91-85098-85-X). I citat har jag moderniserat stavningen men inte gjort några ingrepp i texten. Även orternas namn återges i modern stavning.

För läsarnas synpunkter på häftet är jag tacksam. Växjö i maj 2001.

Erik Lindgren

Blåbärsvägen 4 352 45 VÄXJÖ

Inledning

Regeringen gav ett bemyndigande till poststyrelsen den 9 mars 1860, formulerat på så sätt att "*å lämplige ställen inrättas ett nytt slag av poststationer, vilka äro ämnade att, såsom speditjonskontor, för mera avlägsna orter underlätta förbindelsen med närmaste postkontor eller postexpedition*".

Det kungliga brevet föranledde poststyrelsen att förhöra sig hos länsstyrelserna om behovet av sådana poststationer. Länsstyrelsernas allmänna kungörelser lämnade vägen öppen för framställningar om poststationer, framställningar som naturligtvis prövades noga före beslut. På så sätt skedde en förhållandevis god utvidgning av antalet platser med postservice.

Inom områden där järnvägar växte fram blev sådan service tillgänglig på allt fler orter efter en överenskommelse mellan post och järnväg. Dnn första tillämpades från den 16 februari 1863. Vid presentationen fick den följande lydelse i utdrag:

"Med undantag endast för Södertelje övre station ävensom alla de orter, å vilka finnes postkontor eller postexpedition, bliva vid samtliga Statens järnvägsstationer även inrättade poststationer, vilka i allmänhet och där ej särskilt annorlunda förordnas, förestås av stationsinspektör, stationsmästare eller annan järnvägstjänsteman på stället".

För Jämtlands del kunde av naturliga skäl denna överenskommelse inte påverka poststationsbeståndet, förrän förlängningen av norra stambanan och dess förgrening hade börjat trafikeras. Detta var flera år efter en reform vars omedelbara resultat jag försöker spegla i denna skrift. Den reformen genomfördes i Jämtlands län med 1875 års ingång.

Innan dess hade emellertid åtskilliga poststationer öppnats även i Jämtland och Härjedalen till följd av det inledningsvis nämnda regeringsbemyndigandet i mars 1860. Sålunda fanns inom detta län 14 poststationer när reformen började genomföras.

Utöver postverkets egna postföringslinjer fanns sedan länge ett nät som bl a avsåg kommunikationen mellan länsstyrelsens olika organ. Detta var vitt förgrenat, när postverkets linjer började byggas ut. Postverkets till en början mycket glesa nät var otillräckligt och kunde i många fall inte användas för befordran av brev mellan exempelvis landshövding, kronobefallningsmän och präster.

Det betydligt äldre och mera finmaskiga kronobrevbäringsnätet blev efter hand på åtskilliga punkter sammanlänkat med postverkets riksnät, när detta växte fram. Därför kunde kronobrevbäringen utnyttja detta nät på vissa delsträckor, ofta längre än det egna finmaskiga. Postverkets vidare utbyggnad efter dess tillkomst 1636 kan sägas ha inneburit en lättnad för kronobrevbäringen och så småningom möjliggöra dess upphörande.

Efter remissbehandling följde en proposition till 1873 års riksdag, enligt vilken postverket skulle anordna nya postgångar. Överenskommelser om sådana hade träffats preliminärt med länsstyrelserna. Därigenom blev den organisation i form av kronobrevbärning som dittills funnits som en länk mellan bl a kronofogde, länsmän, häradshövdingar och nämndemän inlemmad i det allmänna postnätet. Detta skulle dessutom kompletteras med poststationer, "en i varje socken, om så behöves".

På tre år, räknat från 1874, ökade därigenom antalet poststationer i vårt land med ca 1300. Ändå kom många socknar att känna sig förfördelade genom att de inte fick egna poststationer.

Omorganisationen blev dyrbar för postverket. Redan i september 1875 började man undersöka vilka möjligheter till besparing som fanns. I en framställning till regeringen ett år senare sökte poststyrelsens sanktion för att pröva "vilka stationer, som i anseende till synnerligen obetydlig rörelse, böra indragas". Snart därefter togs det första steget till lantbrevbärning, en nyhet som introducerades 1878. Innan man kom så långt hade några av de minsta poststationerna blivit indragna. Ersättningen blev då lösväskor som utväxlades med närmast belägna poststation.

I förberedelser för kronobrevbärings avskaffande skickade poststyrelsen cirkulärskrivelser till landshövdingarna den 20 februari och den 30 maj 1873. Länsstyrelsen i Östersund lämnade i flera brev till poststyrelsen under 1874 kronofogdarnas "yttranden och förslag rörande de åtgärder som till den ordinarie kronobrevbärings ersättande med nya postgångar borde vidtagas".

Poststyrelsen prövade dessa förslag och meddelade i ett brev i december 1874 till landshövdingen för Jämtland sitt beslut att inrätta vissa specificerade nya postgångar och poststationer. Det rörde sig om 26 nya poststationer och ett antal gång- eller körposter från och med 1875 års ingång.

1861 års poststationer

Låt mig ändå inledningsvis gå ytterligare 15 år tillbaka i tiden. Den i förordet nämnda omorganisationen på 1860 års regeringsbeslut medförde en utvidgning från 1861 av postnätet bl a på så sätt att nya postlinjer anknöts till lämpliga punkter utmed det redan befintliga nätet. En någorlunda översiktlig bild av detta får man av 1866 års postkarta, återgiven på sid 7. Utöver förvaltningspostkontor i Östersund, Ström och Åre upptar den alla poststationer, tillkomna på grund av 1860 års bemyndigande utom Lillhärdal och Offerdal, vilka inrättades flera år efter kartans utgivning (1870 resp 1872).

Kartan upptar också Österåsen i Häggenås socken nordöst om Östersund. Poststationen där, öppnad som en postuppsyningsmansplats den 1 april 1857, organiserades som en poststation den 1 oktober 1865. Den ersattes den 1 april 1875 med poststationen med sockennamnet Häggenås.

Postföringslinjer, som tillkom i anslutning till att nya poststationer öppnades som en följd av 1860 års regeringsbemyndigande, var ibland förbundna med uppoffringar, om än i liten omfattning, från den eller de socknar som skulle kunna ha nytta av poststationerna.

Ett exempel på detta utgör poststationen i Hallen, öppnad redan den 1 november 1861. Frågan behandlades vid sockenstämmor med Hallens och Marby församlingar i Hallens sockenstuga och med Sunne sockenmän i kyrkan efter slutad gudstjänst den 20 januari 1861.

Som framgår av det på nästa sida återgivna protokollsutdraget, från den förstnämnda sockenstämman, var församlingarna i Hallen och Marby överens om att ställa erforderlig transportpersonal för posten till föfogande mot vanlig skjutslega. Därmed slapp postverket från anbudsauktioner med ofta högre ersättning till entreprenörerna. I Sunne preciserades legan till 80 öre per mil. Protokollet från Hallen konstaterade avslutningsvis "att person finnes i närheten av kyrkan som beredvilligt emottager förtroendet av postuppsyningsmansbefattningen".

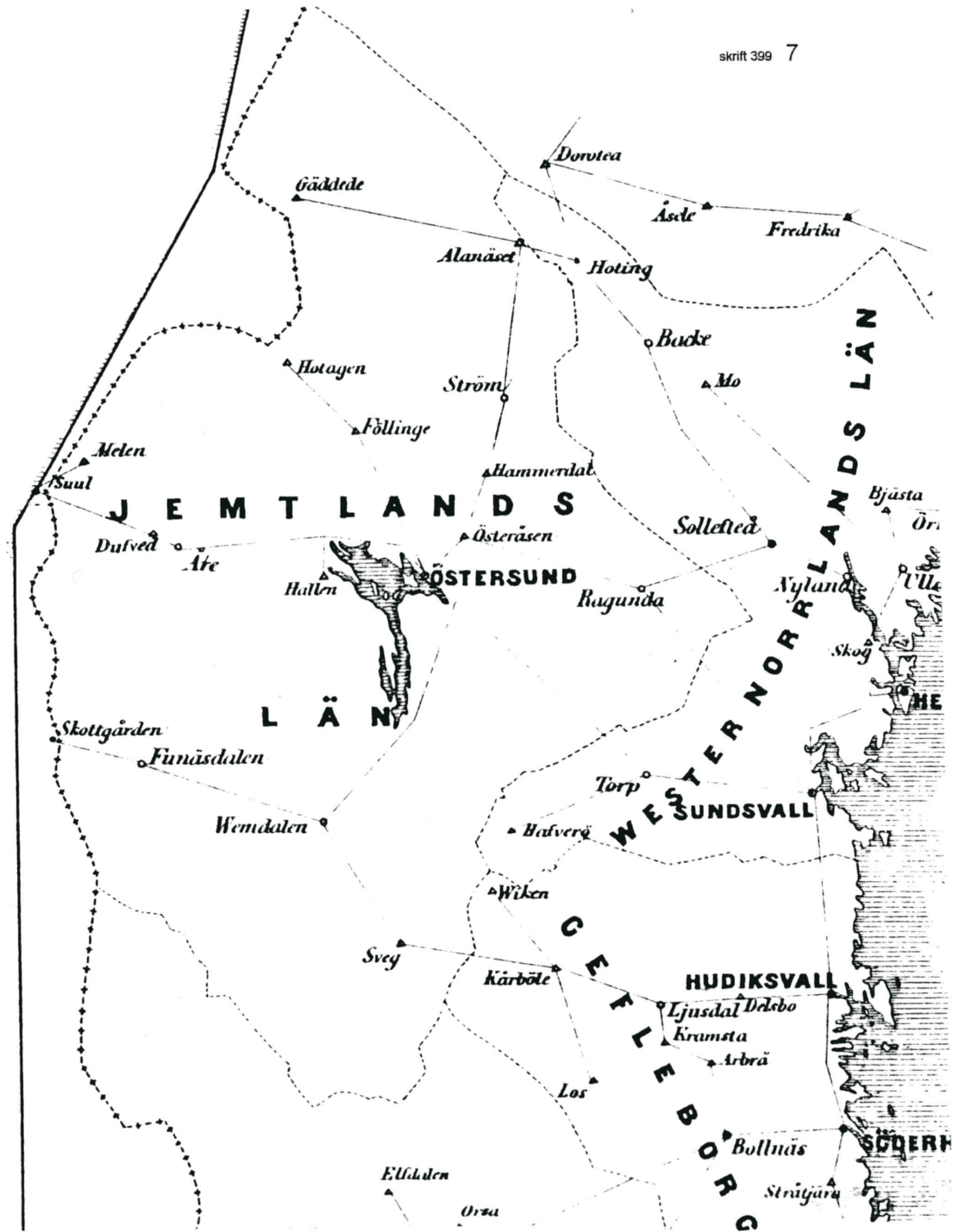
Därmed avsågs uppenbarligen komminister Johan Adolf Liljesköld vilken hade undertecknat protokollsavskriften. Han utsågs till föreståndare för Hallens poststation, som öppnades den 1 november 1861, d v s under startåret för poststationer på landsbygden. Han efterträddes i juli 1874 av hemmansägaren Olof Olofsson.

Utdrag af Sockenstämmas Protokoll hållet vid
Hälens och Hallby församlingar i Hälens sockenstuga
den 20de Januari 1861.

§. 1.

Enligt i laga tid skedd föreläsning sammanträdde
Sockenstämman för båda dessa Sockenar, så i enlighet
med Kongl. Majest. Befälsbetygshärfördes Skrifvelse den
28de Decemb. 1860 sig utläta, att om Kongl. Majest. Befäls-
betygshärfördes skedd berorda församlingens Överstyrelse
Östervads och Hälens kyrkans församlingarne då äro bered-
villige, att emot utplyg sjätteliga förskrifte förskott emellan
Hälens kyrkan och Östervads i summa, som utöfver
en gång i veckan, som och om någon Gjord Gjord i
närheten af kyrkan kunde den samma emottaga utaf
dessa församlingarne såsom Gode, förklarade så de
med Gode afse på vilka villor vilka vilkor
ombehöriga Gode förskott emellan nämnde församling
som och att församlingarne i närheten af kyrkan som
bereddigt emottaga förskottet af Östervads församlingens
befattningen. Den som ofru

in fört
Hälens
P. J. Pastor i Hälens.

1875 års poststationer

Poststyrelsens decemberbrev 1874 till länsstyrelsen i Östersund redovisar godkännande av flertalet av de förslagskontrakt som länsstyrelsen hade låtit upprätta med blivande föreståndare för de nya poststationerna och med hugade postföringsentreprenörer.

Punkt för punkt uppräknas i brevet till länsstyrelsen, vars koncept jag tagit del av i poststyrelsens registratur, de platser där poststationer skulle inrättas jämte namnen på deras föreståndare. På motsvarande sätt redovisas de nytillkommande postlinjerna och entreprenörerna för dessa ävensom överenskomna ersättningar. Detta avsnitt utgör således, med vissa förändringar, i huvudsak innehållet av brevet till länsstyrelsen, medan de följande avsnitten berör litet av den vidare utvecklingen för en utvald del av de nya poststationerna. Något oegentligt har jag i titeln till detta häfte kallat dem "kronobrevbäringspoststationer".

När nyssnämnda koncept skrevs, var det helt klart med godkännande av kontrakt för 24 poststationsföreståndare, medan två var beroende av vissa förutsättningar som inte var helt undersökta då (Norderö och Oviken). Det löstes emellertid så att postanstaltsförteckningen kunde tillföras 26 nya poststationsnamn i Jämtlands län med 1875 års ingång. Jag har valt att på följande sida återge en sammanställning av poststationerna i den ordning de berörs i brevet. Frånvaron av titelangivelser i vissa fall kan tolkas som exempel på att det i den stora brådskan inför årsskiftet inte gavs tid att komplettera alla uppgifter på så sätt att det kunde bli konsekvens i redovisningen.

De samlade uppgifterna på sid 9 kompletteras något i vad avser ett mindre antal av poststationerna genom hänvisning i sista kolumnen till de skrifter i vilka jag berört utvecklingen för dem. Jag lämnar även uppgifter om föreståndarnas namn under viss tid, samlade under rubriker för vardera poststationen, med början på sid 24.

De skrifter, till vilka jag hänvisar, är följande:

- 13 Humlegubbar (udda berättelser i skilda delar av Sverige)
- 27 Något om posten vid Norrländska tvärbanan Sundsvall-Storlien
- 91 Kortlivade postnamn i Jämtlands län
- 397 Posthistoriska glimtar från Rätans socken
- 398 Posthistoriska glimtar från Stuguns socken

Poststation	Föreståndare	Årsarvode kr	Mera information i häfte nr
Brunflo	inspektör P W Pettersson	250	27
Sundsjö	komminister Isak Byström	250	91
Revsund	skogslärlingen Peter Olsson	225	27
Bräcke	P Edling i Bräckebyn	250	27
Rödön	lantbrukaren Olof Larsson i Häste	150	
Alsen	kontraktsposten P Åström	200	
Lit	skolläraren G Byström	250	
Stugun	mamsell Christina Helena Hallgren	250	398
Bodsjö	inspektorn Ivar Fladvad	50	
Kall	folkskolläraren Gustaf Jonsson	106	
Nyhem	fjärdingsmannen Jöns Persson i Ulfsjö	50	327
Borgvattnet	fjärdingsmannen Matts Ersson	50	
Kyrkås	hemmansägaren Paul Paulsson i Sungre	50	
Aspås	Johan Carlsson Ruinée	100	
Mattmar	komminister J O Norrman	100	27
Orrviken	kontraktsposten Ernst Arbman	150	
Hackås	kronolänsmannen Paul Andersson	200	(13)
Svensta	Johan Magnus Häggmark	250	(13)
Klövsjö	bonden Mathias Zackrisson	75	91
Linsell	kommunalordföranden Olof Jönsson	250	91
Rätan	kronolänsmannen Fredrik Svensson	250	397
Hede	folkskolläraren Olof Nordin	175	
Forss	fotografisten M Thiodolph å prästgården	250	91
Storsjö	hemmansägaren Olof Andersson	50	91
Norderö*	Olof Fredrik Johansson	150	
Oviken*	Johan Daniel Wiklund	140	

* Kontrakten för dessa båda poststationer tillkom efter upprättandet av omnämnt koncept i poststyrelsens registratur.

De skrifter till vilka hänvisas i högra kolumnen redovisar inte poststationernas historia i sin helhet utan berör en tidsperiod för dem eller enstaka händelser av intresse. Samtliga skrifter finns att låna från Postmuseum. De kan också rekvireras från Växjö för dem som vill ha egna exemplar.

Förbindelsen till de nytillkomna poststationer, som inte förlades till en redan befintlig postlinje, ordnades genom att nya postlinjer upprättades. Kontrakt för entreprenörer som skulle ansvara för sådan befordran godkändes av poststyrelsen. Några av entreprenörerna hade också kontrakt som poststationsföreståndare. Det fanns inte något formellt hinder för dem att på eget ansvar låta andra personer fullgöra transporter ("underentreprenörer"). Det finns i allmänhet inga uppgifter om hur stor del av den avtalade ersättningen som stannade i "huvudentreprenörens" ficka.

Kärrposter

Delsträcka	Entreprenör	Milersättning
Håf - Lit	Lars Larsson i Håf	1:62
Håf - Östersund	d:o	1:72
Lit - Österåsen -Håf	M Byström i Söre	1:62
Österåsen - Lit	Olof Jonsson i Österåsen	1:75
Lorås-Österåsen-Mo	d:o	1:72
Mo-Gisselsås-Lorås	A Englund i Åsen	1:57
Gisselås-Ström-Mo	Lars Nilsson i Gisselås	1:57
Ström - Gisselås	d:o	1:57
Fanbyn-Sundsjo-		
-Fanbyn	komminister Isak Byström	1:57
Sundsjo-Boggsjö	d:o	1:77
Boggsjö-Stugun-		
-Sundsjo	gästgivaren Olof Olsson	1:77
Stugun-Boggsjö	torparen Anders Petter Paulsson	2:50
Åre - Kall	postexpeditören A Hedman	1:24
Kall - Åre	hemmansägaren Hans Olofsson	1:23
Mårdsjön-Skyttmon	handlanden Erik Mattsson	1:90
Skyttmon-Mårdsjön-		
-Borgvattnet	Henrik Jönsson	2:-
Borgvattnet-Skyttmon	bonden Olof Nilsson	1:75
Rödön-Aspås-Rödön	folkskolläraren Elias Backman	1:30
Alsen-Mattmar	gästgivaren Erik Hansson	1:75
Mattmar-Alsen	hemmansägaren Erik Mårtensson	1:50
Östersund-Orrviken	hemmansägaren Johan Lindroth	2:-
Orrviken - Hackås och		
Östersund	hemmansägaren P G Sundin	1:90
Hackås-Östnår och		
Orrviken	hemmansägaren Anders Sandström	2:-

Kärrposter (forts)

Delsträcka	Entreprenör	Milers.
Östnår-Hackås och Svensta	torparen Anders Nilsson	2:22
Svensta-Östnår och Österåsen	hemmansägaren Jon Svensson	2:50
Österåsen-Svensta	hemmansägaren Jöns Olofsson d.ä.	2:50
Österåsen-Klövsjö	hemmansägaren Nils Jönsson	2:50
Klövsjö-Österåsen	hemmansägarna Sven Svensson och Kjel Halvarsson	2:42
Klövsjö-Vemdalen	Kjel Halvarsson	2:50
Vemdalen-Klövsjö	nämndeman Jon Jönsson	2:30
Österåsen-Rätan	Jöns Olofsson d.y.	2:44
Rätan-Österåsen	hemmansägaren Olof Bertilsson	2:50
Detta Österåsen får inte förväxlas med Österåsen nordöst om Östersund.		
Rätan-Överhogdal	inspektör G F Hammarström	2:50
Överhogdal-Rätan	hemmansägaren Olof Mattsson	2:50
Överhogdal- -Ytterhogdal	häradsskrivaren Magnus Lindblad	1:60

Gångposter

Alanäset-Gäddede- -Alanäset	arbetaren Per Amundsson	0:80
Bodsjö-Revsund- -Bodsjö	inspektör Ivar Fladvad	1:25
Bräcke-Nyhem- -Bräcke	hemmansägaren Eskil Olofsson	1:25
Kyrkås-Lit-Kyrkås	hemmansägaren Paul Paulsson	1:35
Rätan-Haverö-Rätan	arbetaren Per Sundling	1:25
Häggsjö-Hotagen- -Häggsjö	Olof Andersson	1:33
Funäsdalen-Storsjö- -Funäsdalen	torpare Lars Larsson	1:-

Poststyrelsen kunde inte godkänna det av länsstyrelsen insända förslagskontraktet om postföring en gång i veckan mellan Brunflo och Östersund och inte heller det om postföring mellan Revsund och Gällö.

Entreprenörer till dessa sistnämnda postföringslinjer fick anskaffas med stor brådska liksom också kontraktet med poststationsföreståndaren i Oviken.

Avskrifter av tillämpliga delar ur poststyrelsens brev till länsstyrelsen skickades för kännedom till poststationernas överordnade postkontor, d v s till Östersund för flertalet, till Åre för poststationen i Kall, till Vemdalen för poststationerna i Hede, Linsell och Storsjö och till Sundsvall för poststationen i Forss. I dessa avskrifter meddelades också att till de nya poststationerna skulle "frimärken, effekter m m, som för tjänstens utövning erfordras, bliva överlämnade genom vederbörande fullständiga postanstalter, under vilka dessa poststationer skola lyda".

Som framgår av texten till asteriskerna på sid 9, var det inte klart om vem som skulle svara för poststationerna i Norderö och Oviken, när poststyrelsens handläggare arbetade fram konceptet till länsstyrelsen. I vad gäller **Norderö** förefaller det som om huvudorsaken till förseningen berodde på oenighet om att godkänna föreslagen förändring av postgången. Ett stort antal personer undertecknade den 10 december 1874 ett brev till länsstyrelsen, av vilket bland annat framgick att en poststation skulle vara alldeles överflödigt på Norderön, "där ingen tjänsteman är bosatt och dit högst sällan sändes något brev". Kommunalstämman med Norderö socken den 1 november 1874 hade accepterat föreslagen förändring av postgången och inrättande av en poststation på ön. Kommunalstämman ordförande Fr. Johansson, framförde till poststyrelsen i ett brev daterat den 10 november 1874, bl a att detta var "ett uttryck av vår tacksamhet för denna av Kungl. Poststyrelsen oss beviljade förmån, jämte anhållan att i händelse vår antagonist Axel Edvall, vilken troligen kommer att i saken ytterligare låta sig avhöra, icke måtte av enskilt intresse förhindra en hel sockens förmån".

Det var dock inte bara Axel Edvall som lät höra av sig i ett brev till landshövdingen den 10 december 1874, utan ett stort antal personer som lånade sig till att skriva under brevet. Länsstyrelsen fäste emellertid inte något avseende vid det utan accepterade det ursprungliga förslaget om en poststation med namnet Norderö, vars föreståndare blev Olof Fredrik Johansson med 150 kr i årsarvode.

Även i **Oviken** var det ovisst i sista stund. Mot den poststationens tillkomst arbetade representanter för Myssjö socken längst ner på halvön i Storsjöns sydligaste arm. De hävdade bland annat att det var "i många avseenden nödvändigare och ändamålsenligare att få en dylik poststation blir anlagd i Kövra, som ligger mitt emellan Kårgärde och Svensta stationer och vid allmänna postvägen; ty

- 1) har en del av Ovikens sockenbor söder om sjön närmare för sin post till Kövra, ävenså en del av Bergs socken och
- 2) hava skogsbyarna Börtnan, Galberget och Tossjön oftast, sin både sommar- och vinterväg här fram".

Deras brev avslutades med en anhållan å socknens vägnar "att antingen ifrågavarande station vid Ovikens kyrka, som ligger knappt ½ mil från Kårgärde station, måtte förflyttas till Kövra, eller ock en ny station anläggas härstädes. Och erbjuder sig folkskolläraren S Bredman, såsom fullt skicklig, att mot 130 kronor årligen nämnde station förestå".

Brevet förklingade ohört. I slutet av ett brev från landskansliet i Östersund till poststyrelsen den 22 december 1874 finner vi bl a följande kommentar: "Väl hava uti ansökning, som bifogas, åtskilliga Myssjö socknemän begärt stationens förläggande inom denna socken, men anser Konungens Befallningshavande något avseende ej böra därå fästas."

Den föreslagne föreståndaren för poststationen i Oviken, folkskolläraren Johan Daniel Wiklund, hade redan den 9 december 1874 daterat det nedan återgivna brevet till poststyrelsen om viljan att "förebringa" borgen för anförtrödda medel. Han antogs till föreståndare med 140 kr i årsarvode.

*Om jag i vederbörligt ställe undertecknad ingifvit
anbud att blifva föreståndare för en här tillhörande
poststation, får jag härmed ämnjukt för
klara mig viljeligt att hos Kongl. General Post-
styrelsen förebringa den borgen, Kongl. Gene-
ral Poststyrelsen värdig anses.*

Östersund, Oviken den 9de December 1874

J. D. Wiklund.

Till saken hör att Kövra skulle få en poststation, även om det dröjde till den 1 december 1891. Även Börtnan fick en poststation, ehuru först ytterligare åtta år senare.

Den nya organisationen startade och tycktes fungera om än ett och annat missnöje visades i brev till poststyrelsen eller länsmännen. Jämfört med invändningar i många andra landsdelar förefaller kronobrevbäringsreformen i Jämtland har genomförts lugnt.

Det stod emellertid snart nog klart att kostnaderna blivit höga, inte bara för postföringskostnaderna utan kanske särskilt för poststationerna, trots att deras föreståndare i allmänhet hade blygsamma ersättningar i förhållande till deras arbete.

Postens ekonomi var hårt ansträngd. Detta speglades bl a i ett cirkulär som daterades den 27 september 1875, återgivet i sin helhet på de två följande sidorna.

Varje förvaltningsområdeschef, d v s postmästarna på postkontoren och postexpeditörerna på postexpeditionerna ("lägre klassens postkontor") sände uppgifter till poststyrelsen rörande omsättningen vid inte bara 1875 års poststationer utan samtliga inom varje förvaltningsområde. Dessutom angavs om det fanns statsanställda i poststationernas närhet, som hade behov av postservice. För allmänheten i stort ansågs det tydligen inte vara så viktigt om det fanns en poststation på nära håll eller inte. Man kunde ju anlita en passerande postförare för att skicka brev eller begagna sig av lösväxksystemet.

På åtskilliga håll i landet ledde septembercirkuläret till att poststationer drogs in under loppet av 1876 eller 1877. Inom Jämtlands län blev det också aktuellt med indragning av en poststation.

Det gällde poststationen i Linsell i Härjedalen. Visserligen visade statistiken att inte bara den poststationen utan även ett par andra gick med förlust men det skulle bli Linsell som "drabbades". En bidragande orsak till dess indragning var regeringsbeslutet den 29 juli 1876 att postexpeditionen i Wemdalen skulle flyttas till Wiken.

Föreståndaren Olof Jönsson fick sålunda acceptera sin uppsägning, trots att han i ett brev till poststyrelsen den 13 juni 1876 framhöll att poststationen var "*högst outhärlig, och ingen gård i Linsell är så nära landsvägen, att postiljon kan avhämta och avlämna lösväska, utan densamma måste lämnas vid landsvägen, vilket icke är så säkert*". Han förde också förgäves den möjligheten på tal, att socknen kunde lämna bidrag "*ifall Kungl. Styrelsen och församlingen kunde gå varandra till mötes att avlöna en poststationsföreståndare*".

Ena annan poststation var också i farozonen på grund av 1875 års besparingscirkulär, nämligen den i Orrviken. Besparingen blev i detta fall inte indragning av poststationen utan att prosten Ernst Arbman fick lämna över befattningen till 1877 lantbrukare Per Georg Sundin som nöjde sig med ett från 150 till 135 kr sänkt årsarvode enligt ett kontrakt den 5 oktober 1877.

KONGL. GENERALPOSTSTYRELSENS 1875. CIRKULÄR. N^R XXII.

—*—*—*—
48.

Till samtliga postförvallare,

rörande möjligen i fråga kommande indragning af en del poststationer.

Sedan Riksdagen bifallit Kongl. Maj:ts den 30 januari 1873 gjorda framställning om den ordinarie kronobrefbäringens ersättande med nya postgångar, samt med anledning häraf Kongl. Maj:t den 6 juni samma år åt Generalpoststyrelsen i nåder uppdragit att, efter samråd med Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande, anordna de nya postgångar som till ersättande af den ordinarie kronobrefbäringen befunnos erforderliga,

har, under loppet af nästlidne åren samt förra hälften af innevarande år, den beslutade förändringen i sättet för kronobrefvens fortskaffande blifvit genomförd inom Rikets samtliga län, med undantag endast för några få härader och fögderier, inom hvilka äldre, rörande kronobrefbäringen afslutade, kontrakt, hvilka icke kunnat genom uppsägning häfvas, lagt hinder i vägen för Postverkets fullständiga öfvertagande redan nu af kronobrefvens befordran.

Vid uppgörandet i orterne af förslag till inrättande af de nya postgångar och öppnande af de nya poststationer som af förenämnda anledning ansetts behöfliga, likasom vid pröfningen hos Generalpoststyrelsen af omförmälda förslag, har naturligtvis hufvudsakligt afseende måst fästas å behovet af underlättadt tillfälle till postutvexling för de tjänstemän och betjente, hvilka förut egt att för fortskaffande af sina meddelanden i tjänsteväg anlita den ordinarie kronobrefbäringen; och i flere fall har endast i ringare mon ledning förefunnits för bedömande af frågan till hvad grad äfven af porto för enskildes brevexling, likasom för tidnings- och paketförsändning, bidrag kunde vara att påräkna till bestridande af de med de nya postgångarnes och poststationernes underhållande förenade utgifter.

Någon erfarenhet rörande dessa förhållanden bör deremot, åtminstone i de flesta fall, hafva vunnits efter utgången af innevarande år.

Då bör äfven komma under ompröfning, huruvida icke å en del orter, der portouppbörden varit synnerligen obetydlig, behovet för vederbörande tjänstemän och betjente af tillfälle till regelbunden postutvexling må kunna tillgodoses genom anordningar som blifva för postkassan mindre kostsamma.

Generalpoststyrelsen uppdrager fördenskull åt vederbörande postförvaltare att, efter utgången af innevarande år, till Styrelsen inkomma med uppgift å de underlydande poststationer vid hvilka portouppbörden varit synnerligen obetydlig.

För hvar och en sådan poststation skall — särskildt hvad angår senare hälften af innevarande år och särskildt för hvar och ett föregående halfår, derunder stationen varit i verksamhet — angifvas så väl uppbörden i dess helhet, som ock beloppet af

de vanliga frimärken

och de tjänstefrimärken som blifvit genom poststationen afyttrade,

den lösen för ofrankerade eller ofullständigt frankerade försändelser som genom stationen uppburits,

och de Postverket tillkommande afgifter för tidningar och tidskrifter som genom stationen förskrifvits,

äfvensom antalet värdeförsändelser som från stationen afärdats.

Likaså bör i samma anmälan uppgifvas hvilka, förut till anlåtande af ordinarie kronobrefbäring berättigade, tjänstemän och betjente för sin brevexling begagna sig af i fråga varande poststation; om dessa tjänstemän och betjente äro i närheten af allmän postväg bosatte och huru långt afståndet från deras bostad är till närmaste annan postanstalt; äfvensom postförvaltare eger yttra sig om det sätt hvarpå, genom användande af lös-väska eller annorledes, tillfälle till regelbunden postutvexling anses kunna ifrågavarande tjänstemän och betjente beredas derest den poststation de nu i sådant afseende anlita, skulle komma att indragas. Stockholm den 27 september 1875.

WILHELM ROOS.

C. E. Löfgren.

Efter nämnda två förändringar 1876 och 1877 skulle det komma förslag om att ytterligare några av 1875 års "kronobrefbäring-poststationer" skulle dras in. Orsaken var att lantbrefbäring infördes med bättre service än den som vanliga postförare kunde ge. Sammanträden mellan poststyrelsens representanter och länsstyrelserna lade grunden för den planering som krävdes för reformen med lantbrefbäring. Då presenterades sammanställningar över poststationerna inom varje förvaltningsområde av det slag som återges nedan.

*Forteckning
öfver poststationerna i Jemtlands län.*

	Uppbörd år 1877	Uppbörd år 1878		Uppbörd år 1877	Uppbörd år 1878
Åreträsk	255	300	Styckes	61	50
Åsen	954	325	Åreträsk	498	150
Åreträsk	93	100	Åreträsk	935	340
Åreträsk (Björnsåsen)	1040	440	Åreträsk	791	300
Åreträsk (Björnsåsen) (1877-78)	25	50	Åreträsk	139	100
Åreträsk	193	50	Åreträsk	69	150
Åreträsk	671	300	Åreträsk	88	50
Åreträsk	1748	750	Åreträsk	895	180
Åreträsk	2636	350	Åreträsk	215	135
Åreträsk	669	350	Åreträsk	293	140
Åreträsk	356	200	Åreträsk	680	400
Åreträsk	86	150	Åreträsk	1127	300
Åreträsk	421	300	Åreträsk	167	150
Åreträsk	230	250	Åreträsk	73	50
Åreträsk	1106	350	Åreträsk	1597	300
Åreträsk	1397	240	Åreträsk	454	250
Åreträsk	90	100	Åreträsk	1861	400
Åreträsk	658	300	Åreträsk	873	250
Åreträsk	263	150	Åreträsk	342	150
Åreträsk	112	300	Åreträsk	1439	300

Den förminskade reproduktionen på föregående sida återger en sammanställning över samtliga poststationer i Jämtlands län på sommaren 1878. Den domineras av 1875 års "kronobrärbäringsstationer" men innehåller också uppgifter för de tidigare poststationerna, inrättade under perioden 1861 - 1872. Med namnet Bispgården återfinns den poststation som öppnades med namnet Fors vid 1875 års ingång. Poststationen med namnet Linsell saknas, helt enligt vad som berättats på sid 14. Däremot har två poststationer tillkommit, nämligen den i Häggenås, som öppnades den 1 april 1875, och den i Sörbygden, öppnad den 1 juli 1877.

Vid sammanträdet med postens representanter och länsstyrelsen i Östersund den 17 juli 1878 gjordes jämförelser mellan uppbörden för år 1877 (i stort sett summan av frimärksförsäljningen) och föreståndarens årsarvode på samma sätt som man gjorde efter sparcirkuläret i september 1875. En snabb blick visar att uppbörden var lägre än årsarvodet vid poststationerna Aspås, Bodsjö, Gäddede, Hallen, Hotagen, Klövsjö och Norderö. Inte bara skillnaden mellan frimärksinkomster och avlöning skulle avgöra poststationernas öden, även om föreståndarens accept av arvodesänkning i något fall kunde rädda poststationen från indragning.

Sammanställningen kan också sägas vara vilseledande, eftersom den inte speglar de kostnader för poststationerna som tillkom genom att nya postlinjer behövdes för att föra posten dit. En annan bild ger sålunda en uppgift som också visar postföringskostnaderna. Den ger ett negativt utfall för tolv poststationer, Aspås, Bodsjö, Gäddede, Hallen, Hotagen, Kall, Klövsjö, Kyrkås, Lillhärdal, Norderö, Nyhem och Storsjö. Den "årliga förlusten" varierade mellan 600 kr för Hotagen och 73 kr för Lillhärdal.

Efter omfattande skriftväxlingar blev slutet under 1879 att flertalet poststationer fick behållas även efter lantbrevbäringens införande. Tidigast drabbades poststationen i Klövsjö, indragen den 30 juni 1879, och Sundsjö, indragen den 30 november 1879.

I det följande lämnas några exempel på hur sockenföreträdare handlade i deras strävan att undgå poststationernas indragning.

Det var inte bara förvaltningscheferna i Jämtlands län som fick bidra till utredning om ändringar i anslutning till lantbrevbäringens införande. En justering av postområdenas gränser att tillfört Sundsvalls postkontor en del av östra Jämtland. Poststyrelsen gav i ett brev den 4 april 1879 postmästaren i Sundsvall uppdraget dels att söka träffa avtal med lämplig postförare mellan Bräcke och Nyhem och dels att undersöka om det kunde gå att spara något genom indragning av poststationen i **Bodsjö** och gångposten mel-

lan Revsund och Bodsjö vid inrättande av lantbrevbäring på sistnämnda linje. Efter undersökning kunde han lämna sitt förslag i ett brev till poststyrelsen den 17 juni 1879.

Det framgår därav bland annat att det var mest lönsamt att behålla poststationen i Bodsjö. Detta berodde på att det inte gick att få tillräckligt lågt anbud för lantbrevbäring mellan Revsund och Bodsjö samt att Bodsjö kommun erbjöd sig att "under två år från nästkommande augusti räknat helt och hållet bestrida avlöningen till poststationsföreståndaren för den händelse Kungl. Styrelsen på sådana villkor ville medgiva dels att poststationen i Bodsjö finge fortfarande bibehållas, dels ock att postföringen å linjen Revsund-Bodsjö finge utsträckas från en tur varannan till en tur varje vecka". Dessutom utlovade Skönviks AB ett litt bidrag till kostnaderna, som framgår av faksimilkopian nedan. Inspektor Ivar Fladvad, som vid starten var föreståndare för poststationen i Bodsjö hade överlämnat detta uppdrag till hemmansägaren Petter Broddesson redan i oktober 1875 med oförändrat arvode, 50 kr per år räknat. Poststyrelsen accepterade förslaget vid sammanträde den 26 juni 1879. Att Broddesson blev arvodeslös speglas i poststyrelsens handskrivna matrikelbok med orden "utan ersättning af postverket".

*För den händelse Generalpoststyrelsen skulle
finner sig allig tillmötesgå för Bodsjö Com-
muns fram väras änsökningar att hålla stationen
föreståndare i Bodsjö och i linjen Revsund-
Bodsjö utveckla post en gång varje vecka
i tur och retur - för förhindra underkastade
sig, att, i liksed med Bodsjö församling, artigen
i trömmen är till postverket utgifva tjugo fem
(25) Kronor eller tillsammans 50 Kronor -
Bodsjö den 20de Januari 1879.*

Wiltner

*Petter Broddesson i Skurum
stationsföreståndare*

För Prästens Arkiv Balar

*Ivar Fladvad,
Carl Andersson*

På motsvarande sätt som kollegan i Sundsvall redovisade postmästaren i Östersund till poststyrelsen resultatet av de kontakter som han hade haft med underlydande poststationsföreståndare och med länsmän. Länsstyrelsen hade begärt information från kronofogdarna, som i sin tur hade tillskrivit länsmännen. Genomgående präglas svaren av motstånd mot föreslagna indragningar. Detta sammanfattades i länsstyrelsens brev till poststyrelsen den 30 december 1879. En viss skepsis präglade brevet från länsstyrelsen, som bland annat förbehöll sig rätten att i förekommande fall få väcka frågan om att *"kräva återgång till det nuvarande postforslings- och postutväxlingsättet"*.

Förslag som hade behandlats under remissperioden kommenterades. Det rörde sig huvudsakligen om nya tankegångar som inte hade kommit fram vid den första behandlingen av det stora ärendet vid sammankomsten i Östersund den 17 juli 1878 mellan poststyrelsens och länsstyrelsens representanter. Den gången hade man planerat för lantbrevbäring med indragning av poststationerna Aspås, Hallen, Lillhärdal, Storsjö, Norderö, Lit, Hotagen, Klövsjö, Nyhem, Bodsjö och Kall. Även poststationen i Gäddede föreslogs till indragning men i protokollet antecknades: *"Därest indragning av poststationen i Gäddede och gångposten å linjen Alanäset-Gäddede och gångposten å linjen anses böra t v anstå, bör poststationsföreståndarens arvode nedsättas till 50 kr om året"*.

Det var sålunda elva poststationer som kommit "i farozonen" vid julisammanträdet 1878. De följande kontakterna med kronofogdar och länsmän bidrog till att länsstyrelsen nu i december ansåg med mindre entusiasm än ett halvt år tidigare, att vissa föreslagna linjer företrädesvis skulle lämpa sig *"för försök med lantbrevbäring"*.

De nu skisserade linjerna var Åre - Kall, Bräcke - Nyhem, Revsund - Bodsjö, Rödön - Aspås och Lit - Kyrkås. Däremot ansågs linjerna Föllinge - Hotagen och Alanäset - Gäddede vara *"för långa för att gående brevbärare skola kunna nöjaktigt och med tillräcklig säkerhet forsla posten"*. Detta gällde också för linjerna Sveg - Lillhärdal och Orrviken-Norderö-Hallen, *"ehuru något hinder därför ej möter"*. Flera sådana försiktiga formuleringar tyder på länsstyrelsens osäkerhet inför en i Jämtland oprövad nyhet.

Mera konkreta ord finner man när länsmän eller fjärdingsmän skulle riskera sämre postservice, t ex i denna passus: *"Enär lantbrevbäring inrättad å linjen Funäsdalen - Storsjö, posten skulle befordras till Fjärdingsmannen i Storsjö, boende 1,5 mil bortom nuvarande station, lärer densamma ej erbjuda någon nämnvärd ekonomisk fördel"*.

Helt klara besked lämnade länsstyrelsen i fråga om Klövsjö, vars poststation kom att bli den första som drogs in i Jämtland på grund av lantbrevbäringens tillkomst: *"Mot indragning av poststationen i Klövsjö synes hinder ej möta, sedan postutväxling medelst s k sockenväska ordnats"*.

På grundval av länsstyrelsens synpunkter och uppgifter beslöt poststyrelsen vid föredragning den 7 januari 1879 om genomförande av det reviderade förslaget. Det innebar införande av åtskilliga lantbrevbäringslinjer men indragning av en enda poststation. Andra kunde sparas genom att föreståndarna accepterade lägre arvoden eller genom att befattningarna efter utlysning som lediga till ansökan kunde ges åt spekulanter med lägre krav,

Poststyrelsen anmodade postmästaren i Östersund att vidta erforderliga åtgärder. Det innebar bl a uppsägning av vissa kontrakt. Postmästaren kunde med ett brev till poststyrelsen den 2 februari 1879 överlämna följande uppsägningsbevis, nämligen de som avsåg *"poststationsföreståndarebefattningarna med M. Zachrisson i Klövsjö, Olof Olofsson i Hallen, G Jonsson i Kall och O. F. Johansson i Norderö"*, samt dessutom vissa skjutskontrakt.

Av de fyra nämnda poststationsföreståndarna var det bara Zachrisson i Klövsjö som fick se sin poststation indragen. Hemmansägaren Olof Olofsson i Hallen, som inte gick med på sänkning av årsarvodet 250 kr för att poststationen skulle få behållas, ersattes med handlanden Erik Lundin, som erbjöd sig att ta jobbet för 100 kr årlig ersättning.

Även andra poststationer, delvis tidigare berörda i denna skrift, räddades från indragning, t ex Aspås genom att Johan Carlsson Ruinée gick med på att sänka årsarvodet från 100 kr till 54 kr, Bodsjö genom att Petter Brodesson accepterade att arbeta utan arvode, Kall genom tillsättning av ny föreståndare som nöjde sig med mindre arvode, Kyrkås genom att föreståndaren accepterade årsarvodessänkning på så sätt att av det oförändrade arvodet på 100 kr skulle 25 kr avse poststationens skötsel och 75 kr hans ersättning för postföring mellan Kyrkås och Lit,

På motsvarande sätt blev skolläraren Gustaf Jonsson i Kall utslagen. Han hade efter förhandlingar fått sitt årsarvode höjt från 100 till 150 kr enligt poststyrelsens beslut den 18 december 1876 men vägrade nu att gå med på sänkning. Han ersattes med kyrkvärden Hans Olofsson, som tog jobbet för 100 kr per år.

Den fjärde uppsägningen, den av Olof Fredrik Johansson i Norderö, var en formalitet. Hans kontrakt, daterat den 12 januari 1875

(12 dagar efter att han tillträtt befattningen) avsåg 150 kronor i årligt arvode. Det ersattes med ett nytt, daterat den 7 januari 1879, avseende 50 kr årligt arvode.

Omorganisationen genomfördes med vissa undantag vid det följande halvårsskiftet. Man kan skämtsamt säga att av hela det stora projektet "bidde det bara en tumme". En enda poststation drogs in i Jämtlands län den 30 juni 1879, den i Klövsjö.

Sundsvall—Östersund.									
Sommartiden.									
(Diligens.)									
O. F. S. M.	—	11,0	f. m.	1,8	Sundsvalls postkontor	M. O. F. L.	4,25	—	e. m.
O. F. S. M.	1,40	1,40	e. m.	1,1	Wattjoms gästgivaregård	M. O. F. L.	1,45	1,45	e. m.
O. F. S. M.	3,20	3,20	e. m.	1,3	Nedansjö gästgivaregård	M. O. F. L.	12,5	12,5	e. m.
O. F. S. M.	5,20	5,20	e. m.	2,3	Köhlsta gästgivaregård	M. O. F. L.	10,5	10,5	f. m.
O. F. S. M.	8,40	9,10	e. m.	1,3	Torps postexpedition	M. O. F. L.	6,15	6,45	f. m.
					(Weslunds gästgivaregård.)				
O. F. S. M.	11,10	11,10	e. m.	2,0	Westanå gästgivaregård	M. O. F. L.	4,15	4,15	f. m.
					Borgsjöbyn.				
Th. L. M. T.	2,10	2,10	f. m.	1,8	Jemtrogens gästgivaregård	M. O. F. L.	1,15	1,15	f. m.
Th. L. M. T.	4,50	5,5	f. m.	1,6	Bräcke poststation	S. T. Th. F.	10,20	10,35	e. m.
					(Bräcke gästgivaregård.)				
Th. L. M. T.	7,30	7,30	f. m.	1,9	Grimnäs gästgivaregård	S. T. Th. F.	7,55	7,55	e. m.
					Refsunds poststation				
Th. L. M. T.	10,30	10,30	f. m.	1,8	Pilgrimstads gästgivaregård	S. T. Th. F.	4,55	4,55	e. m.
					Fanbyn.				
Th. L. M. T.	1,10	1,25	e. m.	1,4	Brunjlo poststation	S. T. Th. F.	2,0	2,15	e. m.
					(Lillvikens gästgivaregård.)				
Th. L. M. T.	3,25	—	e. m.	18,4	Östersunds postkontor	S. T. Th. F.	—	12,0	midd.

Poststationer utmed de äldre och längre postföringslinjerna till Östersund blev utgångspunkter för kortare gång- eller körpostlinjer till nyinrättade poststationer 1875.

61.

Kungörelse.

angående dels indragning dels öppnande af åtskilliga poststationer.

I sammanhang med anordnande af landtbrefbäring komma vid innevarande månads utgång att indragas nedan nämnde poststationer, nemligen: Arnö, Dalby, Hjelsta, Holm, Hällnäs, Jerläsa, Nysätra, Skerplinge, Svingarn, Trögds-Wallby och Öfvergran i Upsala län, Bäckaby, Sandseryd, Stengårdshult och Ölme stad i Jönköpings län, Bottna och Hälta i Göteborgs och Bohus län, Hamra, Hellbo, Hille, Ilsbo, Katrinebergs kapell, Regnsjö och Wij i Gefleborgs län, samt Klövsjö i Jemtlands län.

Den 1 nästinstundande juli öppnas deremot poststationer vid Häggeby i Upsala län, Baggetorp i Södermanlands län, Kristvalla i Kalmar län och Tjurkö i Blekinge län. Stockholm den 19 juni 1879.

WILHELM ROOS.

e. f.
B. Friman

Utgifvet den 28 juni 1879.

I detta cirkulär kungjorde poststyrelsen indragning av 24 poststationer i Uppsala, Jönköpings, Göteborgs-Bohus och Gävleborgs län samt en i Jämtlands län. Kontrasten kan synas stor mot ursprungligen föreslagna indragning av elva jämtländska poststationer. Att det blev bara en hänger delvis samman med strukturen av vägnätet och stora avstånd mellan orterna, ävensom möjligheten för postverket att skaffa entreprenörer med lägre beting.

Föreståndare för "kronobrevbäringspoststationerna" i Jämtland, tillsatta under perioden 1875 - 1910.

I förteckningen anges endast första tjänstgöringsårtalet för varje funktionär. På grund av undersökningsmaterialets ofullkomlighet kan en och annan lucka förekomma, liksom stavfel, då källan består av handskrifter.

- Alsen:** 1875 kontraktsprosten P Åström, 1876 handl Johan Andersson, 1905 hemmansägaren P Lithner, 1908 handl Johan Andersson, 1913 f d lärarinnan Gerda Maria Thomsson
- Aspås:** 1875 Johan Carlsson Ruinée, 1893 hemmansägaren Nils Petter Persson, 1897 handl Erik Brolén, 1898 handl Olof Andersson Ågren, 1902 hemmansägaren Olof Alexander Olofsson, 1910 handl Nils Petter Persson.
- Bodsjö:** 1875 inspektorn Ivar Fladvad, 1875: hemmansägaren Petter Broddesson, 1911 flottningförman Erik Gustaf Eriksson
- Borgvattnet:** 1875 fjärdingsmannen Matts Ersson, 1877 hemmansägaren Elias Bolin, 1895 handl Erik Carlsson, 1908 handl Karl Larsson.
- Brunflo:** 1875 inspektor P W Pettersson 1879 änkan Charlotte Pettersson, 1879: P O Jonsson, 1879 (jvpgst), 1903 stm Paul Gottfrid Alldén, 1917 stm J G F Strandberg.
- Bräcke:** 1875 Peter Edling i Bräckebyn, 1876 Fredrik August Thamner, 1878 G T Wallander, 1895 Robert Zetterstrand, 1910 Johan August Gotthard Åhlund, 1911 Olga Olsson, 1919 (förvaltningspostkontor).
- Forss (=Bispgården fr 1876-01-01):** 1875 fotografen M Thiodolph, 1886 (jvpgst) stins Johan Axel Theodor Petersohn, 1907 Hugo Sandberg, 1912 C J Lundberg.
- Hackås (= Kårgårde fr 1890-07-01):** 1875 länsmannen Paul Andersson, 1876 hemmansägare Johan Pehrsson, 1890: gästgivare Andreas Mattsson, 1901 änkan Ingrid Brita Jonsdotter Mattsson, 1905 frk Ingrid Rebecka Mattsson, 1908 hemmansägaren Anders Mathias Mattsson.
- Hede:** 1875 folkskolläraren Olof Nordin, 1905 folkskolläraren Frans Hedenmark, 1908 kyrkoherden Per Olof Carlson, 1910 änkefru Anna Justina Berglund, 1913 frk Betty Matilda Yngve, 1917 frk Anna Helena Lundgren.
- Kall:** 1875 folkskolläraren Gustaf Jonsson, 1879 kyrkvård Hans Olofsson, 1886 fjärdingsman Eric Larsson, 1896 kantor Henrik Wilhelm Baer, 1907 änkefru Anna Maria Baer.
- Klövsjö:** 1875 bonden Mathias Zackrisson, 1876 fjärdingsman H Olofsson, 1877 hemmansägare Mathias Zachrisson, Indragen 1879-09-60, återinrättad 1895-09-01 hemmansägare Sven Svensson, 1906 bondesonen Erik Eriksson, 1912 snickaren Zackarias Salén.
- Kyrkås:** 1875 hemmansägaren Paul Paulsson, indragen 1884-03-31, åter 1885-07-01, 1904 frk Kristina Mathilda Persson, 1905 handl Lars Erik Bengtelius, 1907 hemmansägaren Göran Eriksson, 1908 handl Daniel Vilhelm Danielsson, hemmansägaren Göran Eriksson, 1913 hemmansägaren Olof Ericsson, 1914 folkskolläraren Karl Wiklund.

- Linsell:** 1875: kommunalordföranden Olof Jönsson, indragen 1876-06-30.
- Lit:** 1875:skolläraren Gottfrid Byström, 1895 skräddare Jöns Hamberg, 1902 frk Jenny Olivia Edlund, (jvpgst 1911-01-10) stm Axel Karlberg, 1917 Paul Gottfrid Allden (förut i Brunflo)
- Mattmar** 1875: komminister J O Norrman, 1881 (jvpgst) stm Elias Andersson, 1909 stm Sven Johan Rohdén, 1917 stm J O Hedberg
- Norderö** 1875: Olof Fredrik Johansson behöll befattningen vid 1879 års omorganisation mot arvode, sänkt från 150 till 50 kr. 1885 kronojägare Lars Nilsson, 1908 hemmansägare Jonas Mårtensson.
- Nyhem** 1875: fjärdingsmannen Jöns Persson i Ulfsjö, behöll befattningen 1879 mot sänkning av årsarvodet från 70 till 40 kr, 1883 (jvpgst) Otto Isaksson, 1904 Carl Adolf Boberg, 1912 Karl Emil Dahllöf, 1914 Rudolf Julius Falk,
- Orrviken:** 1875 kontraktsprosten Ernst Arbman, 1877 lantbrukare Per Georg Sundin med ett från 150 till 135 kr sänkt årsarvode. 1899 distinktionskorpral Olof Jonsson, 1899 hemmansägare Olof Jonsson, 1917 målare Anders Borgström
- Oviken:** 1875 Johan Daniel Wiklund, 1902 Anna Brita Katharina Viklund, 1909 Per Oskar Westermark.
- Revsund;** 1875 skogslärlingen Peter Olsson, indragen 1879-11-30 genom flyttning av poststationen till jvpgstn Gällö med A Scholander som föreståndare, 1887 stins Carl Georg Fagerström, 1897 stins Johannes Möller, 1913 stins G Johansson, 1915 Stins Carl Olsson.
- Rätan:** 1875 kronolänsmannen Fredrik Svensson, 1875 handlanden O L Winnberg, 1879 folkskolläraren Carl Lundin, 1879 studeranden Per Nylander, 1881 folkskollärare G Johansson, 1885 inspektor A W Lilienbergs kontor (kassören Amnéus) 1887 skolläraren P A Häggman, 1888 frk Emma Charlotta Hermansson, 1898 folkskolläraren Thure Albert Emil Hermansson.
- Rödön:** 1875: lantbrukaren Olof Larsson i Häste, 1879: handl Alexander Stafverfeldt, 1892 HANDL Per Gustaf Stafverfeldt
- Storsjö (Ljungdalen fr o m 1882-06-01):** 1875 hemmansägaren Olof Andersson, 1888 fjärdingsman Per Pålsson, 1896 folkskollärare Jonas Nilsson, 1903 Brita Kristina Öster, 1907 arbetaren Tron Jonsson.
- Stugun:** 1875 mamsell Christina Helena Hallgren, 1875 handl G R Petré, 1877: handlanden O W Amnelius, 1889 folkskollärare Erik Björk, 1898 hemmansägaren Karl Olof Tideman, 1900 John Tideman, 1902 frk Gerda Bertha Theresia Löfving, 1907 frk Maria Elisabeth Eng, 1908 frk Berta Karolina Stenberg, 1911 Frida Eriksson.
- Sundsjö:** 1875 komminister Isak Byström, 1877 handlanden J Palmqvist, **Svensta (=Svenstavik fr o m 1892-01-01):** 1875 Johan Magnus Häggmark, 1883 frk Karin Amelia Petronella Sundling, 1903 telefonreparatör Nils Hallberg, jvpgst fr 1917-02-15.